

Львівський національний університет імені Івана Франка

**Факультет управління фінансами та бізнесу
Кафедра економіки та публічного управління**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан _____ доц. Андрій СТАСИШИН

«31» _____ серпня _____ 2023 р

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

**з навчальної
дисципліни**

Рівень вищої освіти:

Галузь знань:

Спеціальність:

Освітня програма:

**Планування розвитку та співпраця
територіальних громад**

другий (магістерський)

28 Публічне управління та адміністрування

281 Публічне управління та адміністрування

Публічне управління та адміністрування

Львів-2023

Програма навчальної дисципліни «Планування розвитку та співпраця територіальних громад» для здобувачів вищої освіти за галуззю знань 281 «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» ОП «Публічне управління та адміністрування» другого (магістерського) рівня вищої освіти

«29» серпня 2023 року – 9 с.

Розробник: Возняк Г.В., д.е.н., с.н.с.

**Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.**

Завідувачка кафедри _____ проф. Капленко Г.В.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу Протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

© Возняк Г. В., 2023р.
© ЛНУ імені Івана Франка, 2023р.

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма навчальної дисципліни «Планування розвитку та співпраця територіальних громад» передбачає вивчення теоретичних основ місцевого економічного розвитку, принципів та підходів стратегічного планування розвитку територіальних громад, засадничих та правових основ просторового планування, участі громадськості у процесах управління розвитком громад, організаційних та фінансових основ співробітництва територіальних громад, а також засадничих положень проектного менеджменту та його ролі в плануванні місцевого економічного розвитку та спрямована на те, щоб дати слухачам знання та виробити практичні навички стратегування розвитку громад, застосування яких сприятиме успішній професійній діяльності.

Навчальна дисципліна «Планування розвитку та співпраця територіальних громад» є дисципліною вільного вибору студента, «Цикл професійної та практичної підготовки».

Предмет навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Планування розвитку та співпраця територіальних громад» є місцевий економічний розвиток, процеси його планування та розроблення стратегій, міжмуніципальне співробітництво.

Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Планування розвитку та співпраця територіальних громад» є формування уявлення та засвоєння теоретичних знань про місцевий економічний розвиток та підходи до його планування, а також формування професійних компетентностей з управління змінами в територіальних громадах.

Основні завдання

Завдання навчальної дисципліни «Планування розвитку та співпраця територіальних громад»:

- ознайомити студентів з теоретичними основами планування місцевого економічного розвитку;
- допомогти опанувати правові основи стратегування розвитку територіальних громад та просторового планування;
- оволодіти знаннями і навичками технологій планування розвитку територіальних громад;
- сформувати навички громадської участі у процесах управління розвитком громад;
- ознайомити студентів із різними інструментами забезпечення розвитку територіальних громад;
- сформувати знання про форми міжмуніципального співробітництва та механізми їх фінансування;
- оволодіти знаннями щодо проектного менеджменту у плануванні місцевого розвитку.

Вимоги до знань і умінь

Вивчення навчальної дисципліни «Планування розвитку та співпраця територіальних громад» передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки студента, за якого він повинен:

знати:

- основи місцевого економічного розвитку;
- нормативно-правову базу, що регулює процеси планування економічного та просторового розвитку;
- принципи, підходи та алгоритм стратегічного планування;
- сутність та форми співробітництва територіальних громад;
- механізми забезпечення розвитку територіальних громад;
- принципи та форми громадської участі у стратегічному плануванні розвитку об'єднаних територіальних громад;
- особливості проектного менеджменту та розуміти його значимість для місцевого розвитку

вміти:

- аналізувати проблеми розвитку територіальних громад;
- проводити аналіз соціально-економічного стану громади та SWOT – аналіз;
- визначати візію та стратегічні цілі місцевого розвитку;
- розробляти профіль територіальної громади;
- генерувати ідеї та приймати активну участь формуванні стратегії розвитку громади та пану заходів щодо її реалізації;
- визначити форми громадської участі у плануванні розвитку територіальної громади;
- розробляти муніципальні проекти розвитку та визначати проектні ризики.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною навчальною програмою
2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання у практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати набуті знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Навчальна програма складена на **3** кредити.

Форми контролю – залік.

РОЗДІЛ 2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1.** Місцевий економічний розвиток: суть та еволюція.
- Тема 2.** Нормативно-правові основи планування розвитку територіальних громад.
- Тема 3.** Планування розвитку територіальних громад. Технологія стратегування місцевого розвитку.
- Тема 4.** Громадська участь у плануванні розвитку територіальних громад.
- Тема 5.** Просторовий розвиток та просторове планування.
- Тема 6.** Інструменти розвитку територіальних громад.
- Тема 7.** Співробітництво територіальних громад.
- Тема 8.** Проектний менеджмент у плануванні місцевого розвитку.

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Місцевий економічний розвиток: суть та еволюція.

Поняття місцевого економічного розвитку (МЕР) та етапи його становлення. Теоретичні основи МЕР. Типологія чинників розвитку. Сталий розвиток. Пріоритети та суб'єкти МЕР. Моделі МЕР. Ресурси МЕР: огляд та характеристика.

Тема 2. Нормативно-правові основи планування розвитку територіальних громад.

Нормативно-правові акти, які регламентують планування місцевого економічного розвитку та їх характеристика. Суб'єкти планування. Форми планування розвитку. Роль бізнесу та місцевого самоврядування у плануванні розвитку.

Тема 3. Планування розвитку територіальних громад. Технологія стратегування місцевого розвитку.

Планування розвитку територіальної громади: суть та значимість для сталого розвитку. Принципи та підходи стратегічного планування. Алгоритм планування розвитку територіальної громади та його характеристики. Визначення стратегічних цілей розвитку територіальної громади, соціально-економічний та SWOT-аналіз, відбір конкурентних переваг, розроблення стратегії розвитку та плану її реалізації. Інструменти планування. Візія місцевого розвитку. Профіль громади. Стратегія розвитку територіальної громади. Інвестиційний паспорт громади.

Тема 4. Громадська участь та її форми у плануванні розвитку територіальних громад.

Роль громадськості у процесах планування розвитку територіальних громад. Основні форми участі (консультації, спільні рішення, обмін інформацією, делеговані рішення). Форсайт як метод планування розвитку. Добре врядування (*Good Governance*) як інструмент досягнення цілей розвитку території. Принципи доброго врядування на місцевому рівні.

Тема 5. Просторовий розвиток та просторове планування.

Поняття просторового розвитку. Правова основа просторового планування розвитку територіальних громад. Генеральний план та план зонування території. Детальний план території.

Тема 6. Інструменти розвитку територіальних громад.

Інструменти місцевого економічного розвитку та їх характеристики. Індустріальні парки та їх роль в підтримці підприємництва на місцевому рівні. Агенції місцевого економічного розвитку. Кластер як альтернативний підхід до місцевого економічного розвитку.

Тема 7. Співробітництво територіальних громад.

Поняття міжмуніципального співробітництва. Форми співробітництва. Суб'єкти та сфери співробітництва. Організаційні засади та механізми фінансування співпраці територіальних громад. Агломерація як інструмент спільного вирішення питань розвитку територіальних громад.

Тема 8. Проектний менеджмент у плануванні місцевого розвитку.

Проекти місцевого розвитку: загальна характеристика, структуризація портфелю. Учасники проекту, зацікавлені сторони, лідерство в управлінні командою. Проектне фінансування. Особливості управління муніципальними проектами на різних стадіях життєвого циклу. Критерії оцінювання проектів місцевого розвитку. Проектні ризики: причини виникнення та наслідки. Моніторинг та контроль за виконанням муніципальних проектів. Міжнародна підтримка розвитку громад.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Планування розвитку територіальних громад: навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко; Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
2. Стратегічне планування у громаді (навчальний модуль) / Анатолій Ткачук, Василь Кашевський, Петро Мавко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 96 с. URL: decentralization.gov.ua/uploads/library/file/84/Strategichne-planuvannya.pdf ;
3. Інструменти розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади / За заг. ред. В. М. Олуйко. К.: Ваїте, 2017. 432 с.
4. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. К.: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 244 с.
5. Блейклі Е. Дж. Планування місцевого економічного розвитку: теорія і практика / Блейклі Е. Дж.; пер. з англ. Львів: Літопис, 2012. 416 с.
6. Возняк, Г., Коваль, В. (2023). Криза як форма прояву фінансової нестабільності: сутність та наслідки для місцевого економічного розвитку. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 4, 32, 71–78. <http://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/article/view/779> ;
7. Возняк Г.В. Фінансові детермінанти економічного зростання регіонів і територіальних громад України в координатах поведінкової економіки: науково-аналітична доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. Г.В.

- Возняк. Львів, 2021. 126 с. (авт. внесок: п.1.3, 2.1, 2.3)
<http://www.ird.gov.ua/irdp/p20210037.pdf> ;
8. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: антикризові інструменти у воєнний і післявоєнний період. Посібник для органів місцевого самоврядування. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/838/LED.pdf> ;
 9. Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування. МЕР: сучасні моделі та ресурси. Практичний посібник. Частина 1. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/601/PLEDDG_LED_Finance_Guide_Part_1.pdf ;
 10. Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах: корисні поради та кращі практики. Посібник. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/717/MER_2021_WEB.pdf .

Додаткова література

1. Інструментарій місцевого економічного розвитку: теорія, методологія, практика: монографія / [Ковальов А. І., Корольова Т. С., Сментина Н. В., Павлова Т. В., Карпов В. А., Фіалковська А. А., Котова І. М.]; за заг. ред. А. І. Ковальова. – Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2021. – 413 с.
2. Про агенції місцевого розвитку [Електронний ресурс] / І. Гадай. – Режим доступу: <http://ldp.lviv.ua/amr.php> .
3. Місцевий економічний розвиток – шлях до процвітання громади: посібник з основ теорії і практики МЕР / Авт. кол. Під ред. О. Кучеренка та І. Лепьошкіна. Київ: ТОВ «Макрос». 2014. 119с.
4. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку. Монографія / за ред. Кравціва В.С., Сторонянської І.З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». 2020. 531 с.

Інтернет ресурси

1. Асоціація міст України. URL: <https://auc.org.ua/> ;
2. Всеукраїнська асоціація ОТГ. URL: <https://hromady.org/> ;
3. Закон України «Про засади державної регіональної політики» № 156-VIII від 05.02.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> ;
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> ;
5. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» № 1508-VII від 17.06.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text> ;
6. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України № 265 від

21.12.2022 р. «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад».
URL:

https://ips.ligazakon.net/document/view/fn075720?an=1&ed=2022_12_21;

7. Методичні рекомендації у сфері планування й організації відновлення муніципальної інфраструктури. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/850/vidnovlennya_2023.pdf;

8. Стратегічна екологічна оцінка (CEO). URL: <https://center-ltd.com.ua/ekologichna-ekspertyza/>;

9. Децентралізація в Україні. URL: <https://decentralization.gov.ua/> .